

ESTHER OCHENG
CORDERIUS COLLEGE

‘Er heerst bij ons op school een cultuur waarin het wordt gewaardeerd als leerlingen of docenten initiatieven nemen’

CORDERIUS COLLEGE AMERSFOORT

‘WIJ BOUWEN SAMEN MET LEERLINGEN AAN EEN: NIEUW WIJ’

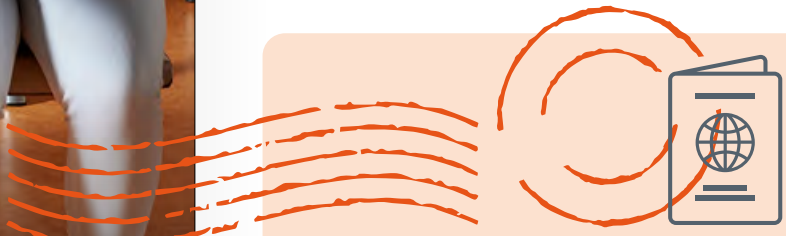
Een relatief klein incident bracht op het Corderius College in Amersfoort een beweging op gang die zich richt op versterking van de sociale veiligheid en het tegengaan van pesten en discriminatie. Een tweedaagse pelgrimstocht, een leerlingenarena, burgerschapslessen en een app-groep zijn belangrijke ingrediënten van de beweging, die onder de naam Duo Penotti nog steeds groeit. “Als antwoord op het wij-zij-denken wil Duo Penotti een ‘nieuw wij’ creëren, waarbij leerlingen en leraren zich kunnen aansluiten”, zegt vertrouwenspersoon Esther Ocheng¹, die aan de wieg van deze ontwikkeling stond.

Het begon in schooljaar 2018 - 2019 toen Esther Ocheng klachten kreeg over een groepje leerlingen. Ze veroorzaakten regelmatig overlast en gaven andere leerlingen een onveilig gevoel. Ocheng greep het voorval aan om met een groep leerlingen met verschillende etnische achtergronden in gesprek te gaan over discriminatie.

VAN ONDEROP

Op aandringen van de leerlingen werd dit gesprek voortgezet in een aantal (informele) vervolgbijeenkomsten – binnen en buiten schooltijd – over discriminatie, omgaan met verschillen, vooroordelen, jezelf kunnen zijn. Het was het begin van een brede beweging van leerlingen én leraren die zich sterk maakt voor sociale veiligheid op school en de strijd aanbindt tegen discriminatie en pesten. “Dat de leerlingen zelf aangaven dat ze meer wilden met dit thema, maakt deze beweging heel erg krachtig”, zegt Ocheng. “Dit is echt van onderop ontstaan: leerlingen hebben duidelijk behoefte om hun eigen verhaal te vertellen in een veilige omgeving waarin anderen respectvol luisteren.”

Zo’n omgeving is er niet ‘vanzelf’. Het vereist van de betrokkenen immers een bepaalde houding: respectvol, betrokken, open en oprecht nieuwsgierig. Ocheng ging op zoek naar interventies om met de leerlingen aan die houding te werken en zo tegemoet te komen aan de behoefte van de leerlingen.

-
- 📍 Corderius College, Amersfoort, christelijk onderwijs
 - 👤 1.750 leerlingen (februari 2021)
 - 📖 mavo-havo-vwo

motto: ‘Voor die ene leerling’

www.corderius.nl

PELGRIMSTOCHT

Allereerst organiseerde Ocheng een tweedaagse pelgrimstocht waar veertien leerlingen en vijf docenten aan meededen. Tijdens een wandeling van 17 kilometer voerden ze gesprekken met elkaar. “Je komt dan in een soort vertraging waardoor je meer tot jezelf komt”, vertelt Ocheng. “Er ontstaat rust en openheid, waardoor je beter naar elkaar kunt luisteren. Na de wandeling hebben we een workshop aangeboden met allerlei oefeningen en werkvormen om elkaar beter te leren kennen, verhalen te delen en het belang van openheid en respect te ervaren.”

Die houding van openheid en respect hebben de leerlingen vervolgens aan het eind van de pelgrimage in praktijk gebracht in een zogenoemde ‘leerling-arena’, een werkvorm waarin leerlingen hun persoonlijke verhaal vertellen en elkaar vragen stellen. De leraren zitten er in een kring omheen en luisteren. “We waren allemaal onder de indruk”, vertelt Ocheng. “De leerlingen waren zelf ook ontroerd door de openheid, het respect en de betrokkenheid die ze hier ervoeren. Ze zeiden: we willen dat veel meer leerlingen ervaren hoe belangrijk dit is. Later hebben we op school dan ook een eerste leerling-arena georganiseerd, waar 13 leerlingen en 15 docenten aan deelnamen. Op de studiedag identiteit in april 2021 hopen we op grotere schaal een leerling-arena te organiseren.”

HET IS HIER VEILIG

Daar bleef het niet bij. Naar aanleiding van de pelgrimstocht is er ook een WhatsAppgroep gestart, die door een leerling ‘Duo Penotti’ is genoemd. Leerlingen delen hier ervaringen, berichten en filmpjes die te maken hebben met veiligheid en discriminatie. Ze reageren op elkaar en op gebeurtenissen in de samenleving. Na het nieuws over de bedreiging van een docent in Rotterdam bijvoorbeeld, werden er in de appgroep

op een avond meer dan honderd berichten uitgewisseld. De appgroep begon met twintig deelnemers, en inmiddels zijn er zo’n tachtig leerlingen en leraren bij de appgroep aangesloten. Ocheng: “Dat is puur door mond-tot-mondreclame gebeurd. Er is op school echt een groeiende beweging gaande die zich sterk maakt voor veiligheid.”

De basis van die beweging is volgens Ocheng tijdens de pelgrimstocht gelegd. “Dat is een essentieel onderdeel geweest, omdat de leerlingen daar zelf de norm hebben gesteld voor respectvol met elkaar omgaan. De mensen die daarna bij Duo Penotti aanhaken, komen in een groep terecht waarin die norm heel sterk leeft: we respecteren elkaar en je kunt hier open zijn zonder dat je bang hoeft te zijn voor een oordeel. Het is hier veilig.”

FLEX-UUR

Een ander uitvloeisel van de pelgrimage is een vast ‘flex-uur’ voor burgerschapsvorming (waar leerlingen zelf voor kiezen) om ontmoetingen tussen leerlingen te faciliteren. Ook docenten zijn welkom. Ocheng begeleidt deze bijeenkomsten samen met collega leraar Duits Semra Acifovic. “Ik heb mij bij Duo Penotti aangesloten omdat ik zelf een niet-Nederlandse culturele achtergrond heb”, zegt Acifovic. “Ik identificeer me als zodanig sterk met de leerlingen. In het flex-uur is er ruimte voor de verhalen van leerlingen, maar we leren leerlingen hier ook hoe ze op een positieve manier invloed kunnen uitoefenen om iets te veranderen. We hebben bijvoorbeeld gewerkt aan de voorbereiding van Paarse vrijdag en we hebben aandacht besteed aan de anti-discriminatieagenda van de gemeente Amersfoort. De leerlingen komen steeds met nieuwe initiatieven. Ze hebben nu bijvoorbeeld voorgesteld om de mentorlessen van de brugklassen te bezoeken om daar te vertellen over Duo Penotti en het belang van respect en openheid.”

SCHOOLCULTUUR

Dat Duo Penotti op het Corderius College zo’n krachtige beweging is geworden, is te danken aan de persoonlijke drive van de betrokken leerlingen en docenten, maar volgens Ocheng spelen de schoolcultuur en de schoolleiding hierbij een onmisbare voorwaardelijke rol. “Er heerst bij ons op school een cultuur waarin het wordt gewaardeerd als leerlingen of docenten initiatieven nemen. Het management denkt mee, geeft vertrouwen en faciliteert. De schoolleiding heeft tijd en middelen ter beschikking gesteld voor de pelgrimstocht, maar heeft ons ook een vast flex-uur gegeven om de ontwikkeling te borgen en te verbreden.”

Dat leerlingen en docenten hierin willen investeren, heeft volgens Ocheng vooral te maken met het verlangen naar een veilige school, naar respect en waardering. Dat ze dat bij Duo Penotti vinden, bleek onder meer uit de antwoorden van leerlingen op de vraag wat Duo Penotti oplevert, vertelt Ocheng. “Leerlingen geven aan dat ze zich bewust zijn geworden van hun eigen vooroordelen en daardoor hun houding hebben veranderd, dat ze meer zichzelf durven zijn en dat ze actief durven opstaan tegen pesten en discriminatie. Een leerling zei bijvoorbeeld: ‘Ik bekijk nu meer dingen van twee kanten. Ik merk dat ik anders voel of denk over mensen. Ik word hierdoor minder snel boos.’”

1 Naast vertrouwenspersoon, is Esther Ocheng muziekdocent en coördinator Identiteit

‘Leerlingen durven nu actief op te staan tegen pesten en discriminatie.’

✓ TIP VOOR COLLEGA'S

Esther Ocheng start een WhatsAppgroep voor docenten die op hun school met soortgelijke projecten bezig zijn. Doel is: elkaar inspireren en van elkaar leren. Wil je je hierbij aansluiten of heb je vragen naar aanleiding van dit artikel, stuur dan een e-mail:

✉ ochenge@corderius.nl

‘DAT LEERLINGEN ZELF AANGAVEN DAT ZE MEER WILDEN MET DIT THEMA, MAAKT DEZE BEWEGING HEEL ERG KRACHTIG’